

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput LIX. Simonia multiplex in beneficiis ecclesiasticis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

gratis ea exhibere, eoque facto statuas & consuetas obventiones exigere à valentibus solvere; & si opus sit, ad hoc Superioris auctoritatem interponere.

490 Sextò, simoniacum est aliquid exigere pro responsis, aut resolutionibus immediatè datis ad spiritualem animarum directionem, conscientiaque pacandas; tametsi secus dicendum videatur de resolutione merè doctrinali, ut bene Suarez. Si enim aliquid accipere vel exigere licet pro actu docendi Theologiam, ut fit in scholis (prout Doctores communiter tradunt) quidni similiter, &c. Tales namque actus & resolutiones non sunt actus potestatis spiritualis, uti concio sacra; sed doctrinales instructiones.

492 Septimò, simoniaci sunt Canonici, qui Chorum frequentant principaliter propter distributiones. Ita S. Thomas quodlib. 8. q. 6. a. 1. ubi sic: *Si hujusmodi distributiones recipit quasi finem sui operis principaliter intentum, simoniam committit, & ita mortaliter peccat. Si autem habeat principalem finem, Deum in tali actu, ad hujusmodi autem distributiones respicit secundario, non quasi in finem, sed sicut in id, quod est necessarium ad suam sustentationem, constat quod non vendit actum spiritualem, & ita simoniam non committit.*

CAPUT LIX.

Simoniam multiplex in beneficiis Ecclesiasticis.

493 PRIMò, simonia est in beneficiis ecclesiasticis emere vel vendere, non solum officium spirituale (uti constat ex multis canonibus 1. q. 3. & tit. de simonia) verum etiam jus ad recipiendos temporales beneficii redditus. Eò quòd ex dispositione juris, & ipsa beneficiorum institutione, sic annexi sint officio spirituali, ut nemini competere possint, nisi ratione talis officii. Et idèd quisquis horum alterum vendit, sine quo nec alterum provenit, neutrum inventum derelinquit, ait Paschalis Papa cap. siquis objecerit 1. q. 3. Nullus ergo (prosequitur) emat Ecclesiam, vel prabendam, nec aliud beneficium Ecclesiasticum.

494 Ad cujus evidentiam notandum ex S. Thoma q. 100. a. 4. rei spirituali aliquid temporale posse dupliciter annecti, nimirum antecedenter, & consequenter. Antecedenter annectitur, quod est naturà prius, & ab ipsa independens, ut sunt v. g. calices, jus patronatus Laici, quæ non præsupponunt rem spirituales, sed eam antecedunt tempore vel naturà, etsi ad eam aliquo modo ordinentur, calices ad consecrandum, jus patronatus Laici ad præsentandum ad beneficia Ecclesiastica. Dico patronatus Laici, quia patronatus Ecclesiasticus præsupponit titulum vel officium spirituale, v. g. Episcopatum, Decanatum, &c. Consequenter annectitur, quod per rem spirituales, & non nisi eà mediante acquiritur, ab eaque proinde dependet.

495 Res temporales rei spirituali antecedenter

Tom. II.

annexa, seclusà quidem Ecclesiæ prohibitione, licitè venduntur, ut calices, modò eorum pretium propter coherentiam cum re spirituali non augeatur. Quia cum non dependant à re spirituali, iis venditis vendita non intelligitur res spiritualis, inquit S. Thomas. Ob Ecclesiæ tamen prohibitionem, jus patronatus Laici vendi non potest, cap. de jure tit. de jure patronatus. Videatur S. Thomas ad 3. Verùm res temporales rei spirituali consequenter annexa, pretio temporali vendi non possunt: quia illis venditis, etiam spiritualia venditioni subijci intelliguntur, ait S. Doctor: eò quòd utique jus ad temporalia beneficii nequeat transferri, nisi translato titulo spirituali, ex quo jus illud provenit, & à quo proinde dependet.

Unde S. Petrus Damiani l. 5. epist. 3. refutans nonnullos sui temporis Clericos, alienantes talia commercia licita esse, dicit eos dogmatizare perversa, divinæque legis justiciam violare. Et l. 1. epist. 13. commercium istud vocat emptionem rei Dei, contra legem Dei; & non semel asserit, non prædiorum duntaxat, sed ipsius etiam dignitatis Ecclesiasticæ esse emptionem. Quod variis probat argumentis.

Apud Hugonem quidem à S. Victore dicunt, qui talia exercent commercia: *Ego in Ecclesia victum & vestitum emi, Ecclesiam non emi; stipem emi, præbendam non emi; corporalia tantum emi, spiritualia non emi; nec emere volui.* Verùm etiam si expressam fortè intentionem non habeant emendi spiritualem beneficii titulum; implicitam eo ipso habent, quò emere volunt jus ad preventus temporales; quod legitimum esse non potest, nisi quatenus ex eo titulo provenit.

Secundò, simonia est, siquis beneficium ludo exponat contra pretium temporale; vel hoc modo spondeat, *depono centum aureos, quòd non audeas tale mihi dare beneficium;* vel si polliceatur se talem summam datum titulo donationis, vel gratuita recognitionis, si beneficium ipsi conferas, vel efficias ut conferatur. Quia, præter hæcenus dicta, ista non sunt nisi simoniae palliamenta; estque generalis regula, quòd in acquisitione beneficiorum & officiorum spiritualium omnis pactio & conditio, quæ de jure non inest (id est que aliàs non est jure debita) cessare debeat, cap. finali de pactis. Idque adeò verum est, ut non solum simoniaca sit pactio dandi vel recipiendi temporale pro spirituali; verum etiam pactio dandi vel recipiendi aliud spirituale pro illo, v. g. *Elige me in Provinciam, & ego eligam te in Priorem. Da mihi talem Episcopatum, vel Prioratum, & ego ad intentionem tuam, tot centenas Missas exolveri faciam.* cap. questum de rer. permut. Ita Navarrus, Suarez, &c. Unde cum Episcopus Exoniensis Archidiacono beneficia, & quidam Clerico, ante electionem suam, Prioratum diceretur promississe, ut uterque consentiret eidem,

Decernit Pontifex quod si manifestum est eandem Abidiaconum & Clericum, ob causam illam promissa recepisse, aut exinde confessi fuerint in iure, vel legitime convicti, ab altaribus ministerio sunt perpetuo deponendi, cap. de hoc autem de simonia.

499 An autem liceat in ludo exponere preces contra primum temporale? Affirmat Joannes Pontius in Cursu Theolog. disp. 56. q. 3. conclus. 3. n. 96. Negat Cardinalis de Lugo apud Dianam p. 11. tr. 6. resol. 9. ob simoniae periculum, cui obnoxia est praxis contraria.

500 Tertio, simonia est aliquid temporale mediate vel immediate dare vel recipere pro collatione, vel electione, praesentatione ad beneficium, vel ad officium ecclesiasticum, & generaliter pro quacumque actione, per quam jus, etiam inchoatum, acquiritur ad beneficium illud, vel officium. Est sententia omnium.

Dixi, mediate vel immediate. Quia nec mediatiori aliquid dare vel promittere sine simonia potes, ut sua sollicitatione, intercessione, vel commendatione apud Collatorem efficiat, ut beneficium tibi conferatur. Ita Navarrus c. 23. & Binsfeldius Enchirid. p. 4. c. 5.

501 Quinto, ut beneficiorum permutatio omni careat labe simoniae, tria requiruntur. 1°. ut fiat coram legitimo Superiore, juxta dicenda infra de beneficiis. 2°. ut conditiones omnes, oneraque hinc inde a permutantibus imposita, Superiori fideliter aperiantur. Alias permutandi facultas non censetur jure concessa, sed per surreptionem, adeoque invalide obtenta. Medina Instruct. l. 1. c. 14. §. 22. & Doctores communiter. 3°. ut dum beneficia quoad dignitatem inaequalia sunt, ratione dignitatis nihil amplius exigatur, aut detur, quasi in illius compensationem. Medina ibidem. Si autem beneficia inaequalia sint quoad redditus temporales, idem Author, cumque ipso Cajetanus q. 100. a. 4. Sotus l. 9. q. 7. a. 2. aliique plures existimant, excessum compensari posse aliqua pensione, a legitimo Superiore approbata. Id tamen non admittit Navarrus c. 23. n. 100.

502 Sed quid ad casum sequentem: Titius senior Parochus, & Cajus junior Capellanus, Capellaniae nullius ferè valoris, praetendunt sua inter se beneficia permutare, scilicet Curam parochialem aestimata sexcentis florenis regis, cum dicta Capellania, ita tamen ut Titius ratione talis permutacionis nimium patiens temporale dispendium, velit pensionem annuam 200. florenorum tota vita sua certo sibi solvi, etiam in casu quo Cajus ipsi praemoriatur. Potestne talis permutatio licite fieri, etiam autoritate solius Episcopi?

Affirmant aliqui: quia licet solus Papa per se & generaliter loquendo possit beneficiis pensionem imponere; in nonnullis tamen casibus ob specialem causam (v. g. propter paupertatem & senium resignantis; ob litis com-

positionem; aut ad coequandos fructus in permutatione beneficiorum) id potest Episcopus, ut docet Layman l. 4. resol. 2. c. 18. n. 3.

Verum in casu proposito talis permutatio beneficii optimi, cum beneficio nullius valoris, quod vocant de *pernica*, vulgò *blanc cheval*, non videtur licita: quia praxis illius videtur histronatum sapere. Fictè enim similes ineuntur permutationes, eò quòd nonnisi fictè similia possideantur beneficia. Unde nec compermutans, post permutationem peractam, curat eorum possessionem adipisci, uti videre est apud Boëtium Epo de Saturnal. benef. permut. ad cap. *questum* de rer. permut. n. 54. & seqq.

Accedit quòd pensiones super beneficiis simplicibus non possint nisi à Summis Pontificibus approbati, nec contrarium in Belgio est usu receptum. Et ratio est, quia Collatores, mortuo proviso, non desinunt conferre beneficium ut liberum, uti praxis ostendit.

Super beneficiis autem Curatis pensionem imponere non licet, nisi ad vitam resignatarum, aut ejus ulterioris resignatarum, non verò provisi per obitum, prout testantur Charondas l. resol. c. 24. & Ann. Rob. l. Rer. jud. 7. circa finem annot. ad Paponem l. 3. tit. 5. art. ult. ob rationes multas & optimas ex jure communi & patrio desumptas, propter quas sic practicitur à Collatoribus, & à Judicibus judicatur; ita ut cogens contraria resolutione deciperetur, nec optatum consequeretur effectum.

Sexto, in resignatione beneficiorum variis modis intervenit simonia. 1°. si resignatio sit triangularis, vel quadrangularis, ut si Joannes resignet beneficium suum in favorem Petri, ut Petrus suum resignet in favorem Pauli, & Paulus suum in favorem pronominati Joannis. 2°. si resignatio sit reciproca coram Ordinario, ut si Petrus resignet in favorem nepotis Pauli, & Paulus suum in favorem nepotis Petri. Quia in his intervenit pactio obligans ad id quod jure non inest. Omnis autem pactio ejusmodi ex dictis n. 495. est simoniaca. 3°. si resignatio coram Ordinario fiat, obligando ipsum ad conferendum alicui tertio, post resignationem nominando, ob eandem rationem: scilicet si tantum supplicando, vel citra obligationem resignando in favorem tertii, & non aliter. Quia tunc propriè non intervenit pactio, nec Ordinario imponitur obligatio promittendi, sed resignatio tantum fit sub conditione, quam si Ordinarius non acceperit, res manet infecta. Aliunde sic resignans nihil temporale dat vel recipit pro spirituali, sed solum declarat se renuntiare beneficio, si Collator velit illud conferre Petro; non renuntiare, si nolit. Unde Episcopus per hoc non obligatur ad aliquid indebitum: quia jure non potest beneficium illud alteri conferre, quamdiu beneficiatus illi non renuntiat. Ita Sotus l. 9. q. 7. a. 2. & Theo-

logi passim, contra Navarrum, & Canonistas communiter, aientes, simoniacam non esse resignationem beneficii in favorem tertii, cum clautula, nec aliter, nec aliàs, si fiat in manus Papæ; secus si fiat in manus Ordinarii. Huiusmodi tamen resignatio ut simoniæ labem evadat, habere debet conditiones n. 498. requisitas in permutatione; nimirum, ut fiat coram legitimo Superiore, cui conditiones, tam beneficii, quam pensionis (quando resignatio sub pensione fit) & onerum hinc inde appositorum fideliter asperiantur. Qua in re graviter peccant, qui apud Pontificem augent beneficii fructus; ut largam obtineant pensionem, subreptitièque & invalidè eam obtinent. Molanus in practica tr. 2. c. 41. 4.º. simoniam incurrit, qui privatâ autoritate pensionem sibi reservat in resignatione, vel etiam in permutatione; etiam pinguioris beneficii cum minùs pingui. Solius enim Papæ autoritate pensionis reservatio fieri potest, saltem regulariter loquendo; eò quod fructus, seu redditus beneficiales taliter annexi sint certo titulo spirituali, ut nemini deberi possint, nisi eo spirituali titulo. Ut ergo debeantur alicui titulum illum dimittenti, necesse est redditus illos à titulo separari: quod solus Papa facere potest, non Episcopus, regulariter loquendo. 5.º. simoniam incurrit, qui sine consensu Papæ apponit onus redimendi pensionem in resignatione, vel permutatione reservatam, vel cum pacto ut pensio extinguatur per talis vel talis beneficii collationem, vel procurationem. Cùm enim pensiones rei cuiusdam temporalis naturam induant (utpote quæ cum Papæ licentia redimi possunt) pensionisque redemptio sit commodum temporale illius, qui tenetur ad solutionem; pacto de pensione redimenda, in beneficii resignatione sub pensionis onere interveniens, aut conventio de beneficio conferendo vel procurando, eà lege ut pensio extinguatur, æquivalenter est conventio de re spirituali conferenda pro temporali. Et ideò eam simoniacam declarat Concilium Rothomagense anni 1181. tit. de Episcop. offic. §. 17. Accedit quòd pensio ecclesiastica non sit quid merè temporale & profanum, sed annexum spirituali; cùm nonnisi Clericis in tonsura & habitu clericali incedentibus reservari possit, secundùm Constitutionem Sixti V. cum sacrosanctam; & pensionarii ad Officium parvum B. Virginis teneantur. Et ideò pensionem ecclesiasticam solutionibus anticipatis sine autoritate Papæ extingui non posse tenuit Rota in causa Pharenis pensionis die 24. Januarii 1578. Et ita post Navarrum, Gigantem, alioque Canonistas censet Fagnanus ad cap. ad audientiam de Rescriptis, contra Cajetanum & Toletum, qui pensionem privatâ autoritate redimi posse docuerunt. Quod ob præmissa non videtur probabile. 6.º. simoniaca est resignatio facta cum pacto, ut resignatarius solvat expensas, quas resignans fecerat pro obtinendo suo beneficio, v. g. pro expeditione litterarum, pro

Tom. 11.

solutione statutorum, &c. Quia nec istud pactum de jure inest. Idem dic de permutatione, in qua unus compermutantium alterum obligat ad faciendum omnes sumptus permutationis, vel subeundum aliud onus præter naturam permutationis. Lessius l. 2. c. 35. dub. 15. Simoniaca quoque est renuntiatio litis super beneficio, si pro ea temporale aliquid accipiat nomine expensarum, cap. cum priderit de pactis. Et idem est si de beneficio colliganti pecunia detur, ad hoc ut desistat, vel casu quo desistat.

Septimò, generaliter simoniaca est transactio privatâ autoritate sic facta in materia beneficiorum, ut ex una parte beneficium relinquatur, ex altera verò detur res temporalis; tamen si Prælatus inter partes sic transigere possit, etiam pensionem super beneficio constituendo, vel eum cui beneficium relinquatur præstatione aliquâ gravando, cap. nisi essent de præbend.

Item licita est compositio amicabile inter partes (in eo à transactione distincta, quòd hæc sit, cùm in lite dubia aliquid dimittitur, altero retento, aut vicissim petito; illa verò sit remissio gratuita) ut si pars una gratis cedat juri suo, aut si partes compromittant in arbitros: dummodò non oporteat possessorem beneficii illud dimittere: hoc enim non potest absque facultate Superioris, cap. admonet, & cap. quod in dubiis de renuntiatione.

Illud etiam circa beneficiorum permutationes, & resignationes notare par est, quòd ut usquequaque licita sint, præter conditiones supradictas, necesse sit, ut permutantes, vel resignantes magnam habeant rationem personæ, cui gregem Christi committunt, si sit beneficium curatum. Hoc enim negligere, crimen est coram Deo maximum (inquit Cajetanus verbo *permutatio*) meminisse enim debet tale beneficium resignans, vel permutans; illud non ad privatum commodum suum, sed ad communem Ecclesiæ Christi utilitatem, animarumque salutem ordinatum esse. Injurius proinde erit Ecclesiæ, & animabus Christi sanguine redemptis, quisquis permutaverit cum eo, quem scit indignum esse, tenebiturque de damnis omnibus inde consequentibus. Quòd si sit quidem idoneus, sed tamen magis idonei in promptu habeantur, aut facile haberi queant, graviter peccabit, saltem contra charitatem animarum, magis idoneos prætereundo. Verùm proh dolor! quàm multi seipfos hinc illaqueant, qui ubi spes commodioris beneficii, vel pinguiorum reddituum, vel auctioris pensionis affulerit, illico omnia tentant, ut illuc perveniant, quò avaritia inclinatur, non quò charitas invitat!

Sed quid de Titio, qui autoritate suâ, & commendatione beneficium ecclesiasticum impetrat Cajo indigno, hæc adjectâ conditione, ut Cajo post triennium illud resignet nepoti Titio? Respondeo collationem Cajo factam esse nullam, tum ob canonicam incapacitatem, tum

ob simoniacam confidentiam, quæ inter Cajum & Titium intercessit. Et ideo uterque incurrit in censuras ac poenas per Constitutiones Pii IV. & Pii V. in confidentiarios latas, teneaturque Cajus beneficium resignare in manibus Collatoris, fructusque malè partos restituere. Ad quod Titius tenebitur, in defectum Caj, utpote, auctoritate & commendatione suâ, pactoque simoniaco damni dati causa.

510 Rei etiam simoniæ sunt Joannes resignans, & Paulus resignarius, si Joannes Paulo resignaverit beneficium annui redditus sexcentorum florenorum, cum onere pensionis annuæ trecentorum florenorum, dum ad hoc ut resignatio cum hujusmodi pensione rata habeatur Romæ, convenerunt, ut in supplicatione exprimeretur valorem fructuum esse noncentorum florenorum; quod nisi expressum fuisset, resignationem cum tali pensione Papa non admisisset. Quia reverà eam non admisit, dum non nisi subreptitiè admisit, perindeque est ac si talem resignationem uterque privatâ auctoritate fecisset. Quo casu uterque haud dubiè simoniæ reus esset. Talis itaque provisio non solum nulla est, ob dolosam & mendacem expressionem falsi, sed & resignatio pariter nulla, ob simoniam confidentialem & realem: quandoquidem simoniaca conventio ab una saltem parte impleta est, dum Joannes Paulo beneficium suum resignavit. Uterque proinde excommunicationem, aliasque simoniacorum poenas incurrit, & Paulus tenetur beneficium dimittere, fructusque perceptos restituere.

511 Octavo, simoniaca est emptio ac venditio pensionis ecclesiasticæ: cum fundata sit in officio spiritali. Et idem est de pensione mixta, ex stylo Romanæ Curie.

512 Nonò, simoniam incurrit, qui ad finiendam litem dubiam, super aliquo beneficio ecclesiastico motam, ex pacto dant, vel accipiunt pecuniam, vel aliquid aliud pretio æstimabile. Ita declaravit Alexander III. cap. *super eo de transact.*

513 Decimò, simonia est pecuniâ redimere justam vexationem in materia beneficiorum: cum enim justa vexatio supponat vexatum non habere jus satis firmum, sed litigiosum, eam pecuniâ redimere, est emere firmitatem juris ad beneficium. Quod est simoniacum.

514 Duodecimò, simonia quoque est redimenda cujuscumque vexationis specie pecunias dare, ut removeantur impedimenta, etiam injusta, quibus aliquis prohibetur aut retardatur à beneficii consecutione, ad quod nondum acquisivit jus in re. Sic determinat Lucius III. cap. *Matthaus* de simonia, ubi agens de electo à majori parte ad Ecclesiæ regimen, minori parte contradicente, cui pecuniam dari consensit, ut contradictio cessaret, ideoque simoniæ reus esse timebat, sic loquitur: *Tibi multum consulis, si administrationem celeriter ac sponte dimitas, illius verbi memor existens: Nihil prodest homini, si mundum universum*

lucratur, animæ verò suæ detrimentum patitur. Nec sic loquitur Pontifex per modum consilii. Quia, ut ibi Glossa verbo *consulis*, hoc ideo dicit, quia peccatum occultum erat, unde illum expressè non poterat prohibere, nisi consulendo; necessitatem tamen importat, si vult salvari: quia nisi renuntiet, salvari non potest. Et hoc idem dicit littera in fine, cum scilicet allegat verba illa Salvatoris, *Nihil prodest homini, &c.* quæ salutis important necessitatem.

Et hinc S. Thomas q. 100. a. 2. ad 5. 515 docet, quod antequam alicui acquiratur jus in Episcopatu, vel quacumque dignitate, vel prebenda, per electionem vel provisionem, seu collationem, seu Canonicam institutionem, vel confirmationem, simoniacum esset adversarium obstacula pecuniâ redimere. Sic enim per pecuniam pararet sibi viam ad rem spiritalem obtinendam. Sed postquam jus alicui acquisitum est, licet per pecuniam injusta impedimenta removeat. Et in 4. dist. 25. q. 3. a. 2. q. 1. ad 7. Si non sit sibi acquisitum jus per electionem, nullo modo potest pecuniam dare adversario ut desistat. Si autem est ei acquisitum jus, potest aliquid dare, non ut pretium prelationis, sed ad redemptionem vexationis propriæ.

Ad licitam tamen redemptionem vexationis injustæ, sequentes requiruntur condiciones. 1.º ut jus ipsius in re certum sit & indubitatum, non litigiosum. 2.º quod sit plenum, & non solum inchoatum: aliàs emere censeatur jus plenum & certum. 3.º quod ad redimendam injustam vexationem non det aliquid spirituale, vel quasi spirituale, v.g. beneficium vel pensionem ecclesiasticam, aut mixtam, officium ecclesiasticum, &c. Quia tale quid dare pro tali redemptione (quæ temporalis est, pretioque æstimabilis) est dare spirituale, vel quasi spirituale pro temporali. Quod est simoniacum. Cum istis conditionibus, injustè impeditur ab adeunda possessione beneficii, ad quod habet jus in re, injustam vexationem pecuniâ redimendo, nihil emit spirituale: cum ipsa possessio sit temporale quoddam, supposito titulo. Unde hodie in tribunalibus laicis de possessorio judicatur, etiam in re beneficiaria.

Decimò-tertiò, litigantes super alicujus beneficii possessorio simoniam incurrit, si pro bono pacis inter se paciscantur, quod alter beneficium, pensionem alter super beneficio habeat. Quia hujusmodi pensiones Ecclesia solum tolerat, quando constituuntur, non ex pacatione partium, sed ex jussione Judicum, pro bono pacis & militatis, Ecclesiæ utique, non privatorum; illisque beneficium non oneratur, sed beneficiarii persona dumtaxat, ita ut ipso defuncto successor ad solutionem pensionis non teneatur. Nec Judices quicumque, sed arbitri dumtaxat, in quos compromissum est, id decernere possunt. Quod dum faciunt, Sedes Apostolica id non tam probat (quia valde suspecta est, propter exempli perniciosum)

quàm tolerat, ut Innocentius III. loquitur cap. nisi essent de præbendis.

CAPUT LX.

Simoniacorum pœna.

- 518 Dicendum 1°. quòd ob solam simoniam mentalem & conventionalem pœnæ juris contra simoniacos latæ non incuruntur, sed ob solam simoniam realem, dum scilicet conventio expressè, vel tacitè sic facta est de danda re temporali pro spirituali, ut ex una parte conditio impleta sit. Colligitur ex cap. mandata de simonia, & ita docet S. Thomas q. 100. a. 6. ad 6. ibi: *Quoad Deum sola voluntas facit simoniacum, sed quoad pœnam ecclesiasticam exteriorem non punitur nisi abrenunciare teneatur, sed debet de mala intentione pœnitere.* Testaturque Navarrus esse conforme stylo Romanæ Curie, addens (cum Sylvestro & aliis communiter) non omnem simoniam realem, etiam perfectam, inducere pœnas juris: quia Ecclesia non legitur illas imposuisse, nisi in tribus generibus simoniæ, videlicet in beneficiis, in ordinibus, & in ingressu religionis.
- 519 Excipienda est tamen simonia confidentiæ (quam nonnulli reducunt ad conventionalem) pœnis namque gravissimis ipso facto incurrendis subjacet ex Constitutione Pii IV. & Pii V.
- 520 Simoniam conventionalem mixtam, quâ quis pretium accepit, sed beneficium nondum contulit, à pœnis liberam censent plurimi. Eam tamen, quâ beneficium quis contulit, sed promissum pretium nondum accepit, pœnis obnoxiam censet Toleus, aïens sententiam suam esse communem, fundatam tam in stylo Romanæ Curie, quàm in cap. cum super de confessis, & in eo quòd Pius IV. in Bulla reformationis Pœnitentiariæ sibi reservaverit dispensationem circa retentionem beneficii & fructuum per simoniam conventionalem occultam receptorum.
- 521 Nec sanè certa est sententia talem simoniam non comprehendi in extrav. cum detestabilis, inter communes de simonia, in qua Paulus II. electiones, provisiones, & alias quasvis dispositiones, quas simoniacâ contigerit labe vitari, subjicit pœnis juris, utique excommunicationi, nullitati, seu invaliditati, &c. In hoc proinde casu controverso, quod tætius secundum canones est eligendum.
- 522 Dicendum 2°. per simoniam commissam in ingressu religionis incurritur tam à dantibus quàm à recipientibus excommunicatio, & Conventus, seu Capitulum incurrit pœnam suspensionis Pontifici reservatam. Extrav. sanè de simonia. Simoniacè quoque professus per varios canones in aliud detruditur Monasterium, post sententiam utique Judicis, ut Aretius interpretatur.
- 523 Dicendum 3°. per simoniam in beneficiis pœnas sequentes incurri. 1°. qui per simoniam realem beneficium confert, vel procurat, eligendo, præsentando, commendando,

&c. ipso facto excommunicatur, sicut & ille qui scienter tali modo beneficium acquisivit. 2°. talis electio, præsentatio, collatio, ipso jure irrita est, idèdque taliter provifus in conscientia tenetur beneficium dimittere, fructusque omnes restituere, etiamsi simonia ipso ignorante commissa fuerit, cap. nobis fuit, & cap. sicut unis de simonia, nisi fortè inimicus ejus, ut ei noceret, pecuniam dederit, vel nisi ipse, suspicans de hoc agi, contradixerit. 3°. ita electus, vel provifus fit inhabilis ad idem beneficium, neque potest illud, etiam Episcopo dispensante, postea obtinere, cap. nobis fuit citato, & cap. si alicui de elect. ubi tamen additur, Episcopum dispensare posse cum eo qui per simoniacam pravitatem, ipso ignorante, nec postea ratum habente, beneficium simplex accepit; secus si prælaturam. Aliqui tamen putant inhabilitatem hanc ab Episcopo tolli posse, quoties simonia est occulta.

An autem sub nomine beneficii veniant Abbatia, Generalatus, Provincialatus, Prioratus, &c.? Negant aliqui. Affirmant Suarez & alii, apud Bassæum verbo *simonia* 6. n. 2. Saltem ad ea reductivè pertinent, sicut & dignitates ecclesiasticæ, quarum simoniacæ acquisitio est ipso jure nulla, easque taliter acquirens, per Bullam Pii V. *quamprimum* 5^{im}. apud Cherubin, redditur ipso jure inhabilis ad quascumque alias dignitates obtinendas. Nominè verò dignitatis, juxta declarationem Sixti V. Bullâ ad Romanum, veniunt omnia officia honoris: ut Abbatia, Præpositura, Prioratus, &c. non verò officia oneris, ut Lectoris, Confessarii, &c.

Dicendum 4°. per simoniam confidentiæ, dato acceptoque beneficio, tamen si pretio nondum soluto, hæ incuruntur pœnæ. 1°. ambo contrahentes, Episcopo inferiores, incidunt ipso facto in excommunicationem, Pæpæ reservatam; Episcopus verò ab ingressu Ecclesiæ prohibetur. 2°. irrita est collatio & resignatio beneficii, in qua talis intervenit simonia. 3°. provifus de tali beneficio, fit inhabilis ad illud, & ad alia omnia. 4°. incurrit privationem omnium beneficiorum ac pensionum prius obtentorum, & obtenturum, quamvis ex usu legem interpretante, secundum aliquos, ea dimittere non teneatur ante sententiam. 5°. hæc pœna non solum extenditur ad accipientem, sed etiam ad dantem. 6°. beneficia in confidentia collata & accepta Sedi reservantur Apostolicæ.

Dicendum 5°. quisquis beneficium accipit pro munere temporali, sive à manu, sive ab obsequio, sive à lingua, quamvis nullo pacto præcedente, in conscientia tenetur ad illud dimittendum, & ad restituendos fructus illius, si animo proposuerit beneficium taliter acquirere. Ita S. Thomas q. 100. a. 6. *quia nullus potest licitè retinere id quod contra voluntatem domini acquisivit, puta si aliquis dispensator de rebus domini sui daret alicui contra*